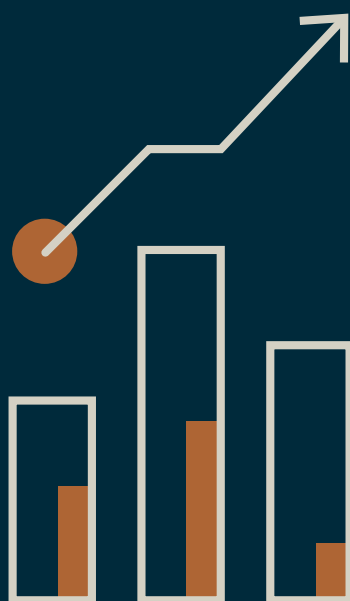

ÅRSRAPPORT

2018

VARIG
HADELAND
FORSIKRING

Vi gjør Hadeland tryggere!

Innhold

Leder	4
Om oss	6
Hovedposter/nøkkeltall	8
Tillitsvalgte	10
Styrets beretning	12
Resultatregnskap	14
Balanse	16
Kontantstrømanalyse	18
Egenkapitalendring	19
Noter	20
Revisors beretning	40
Definisjoner – faguttrykk	43

Foto: istockphoto.com

2018 var året vi endret navn. Det føltes uvant og skremmende til å begynne med. Navnet Hadeland Brannkasse har fulgt oss i svært mange år. Likeledes har Hadeland Gjensidige Brannkasse, eller kortversjonen Gjensidige Hadeland, vært vår profil og merkevare de siste årene.

Nytt navn og enda mer lokal!

HVORFOR BYTTER VI NAVN?

Grunnen er risiko for forveksling med vår samarbeidspartner Gjensidige, og at vi i den sammenheng ikke blir oppfattet som det lokale og kundeeide selskapet vi er. Sammen med 13 andre brannkasser i Norge har vi endret navn, og skapt en allianse hvor lokalt eierskap, nærhet til kunde, aktiv skade-forebygging og tette relasjoner er prioritert. Dette er, slik bransjen oppfattes i dag, en litt annerledes strategi enn hos de fleste av våre konkurrenter, som satser mest på digitale løsninger og sentraliserte tjenester.

Vår strategi er også annerledes, da vi i første omgang ønsker å skape lønnsomhet gjennom aktiv skadeforebygging og lite skader, i stedet for å kutte ned til et minimum i bemanning og kontor. Vi tror at en kunde som opplever god service og har lite skader er en god og lojal kunde over tid. For å lykkes med denne strategien må vår kompetanse være på topp. Jeg tør påstå at våre rådgivere gjennom lang erfaring og høyt engasjement, er blant de beste i bransjen.

Resultatet i 2018 ble på beskjedne 4 mill. sett opp mot 2017-resultatet på 27 mill. Vårt resultat vil ha store svingninger fra år til år da kapitalforvaltningen er en viktig del av virksomheten, og finansmarkedene ofte har

store svingninger. Oslo Børs hadde negativ avkastning i 2018. Vår forsikringsportefølje på Hadeland er liten i norsk eller internasjonal målestokk og store enkeltskader vil slå kraftig inn i resultatet. I 2018 fikk vi vår histories største skade med gårdsbrann i Lunner. Uten en reassuranseavtale ville årets resultat derfor blitt negativt.

Til tross for lavere resultat i 2018 enn hva vi hadde forventet, ble kundeutbyttet omtrent på samme nivå som for 2017. Grunnen til dette er at vi har satt av tidligere års resultat i et utbyttefond som nå ble trukket for deler av utbyttebeløpet. På denne måten vil våre eiere/kunder lettere få utbytte også i år med lavere resultat. Fra 2017-resultatet ble det i tillegg satt av et ekstraordinært kundeutbytte på 3 mill. Dette kundeutbyttet ble øremerket skadeforebygging, og våre eiere har i løpet av høsten 2018 hentet ut store mengder brannslukkere, røykvarslere, brannstiger osv. Denne skadeforebyggende kampanjen ble en stor suksess, hvor svært mange fikk økt sin trygghet hjemme, og vi fikk samtidig snakket med svært mange av våre kunder og eiere. Mange kunder lærte også at de var eiere i Varig Hadeland Forsikring gjennom denne kampanjen.

I tillegg til at selskapet har skiftet navn, har Brannkassafondet fått det nye navnet Varigfondet. Varigfondet eies av selskapet, og pengene som deles ut kommer fra 164 års kapitalforvaltning. Varigfondet bidrar godt til å sette et varig fotavtrykk.

Skadeforebygging er en viktig del av selskapets virksomhet og understøttes av Varigfondet. Vi har også en visjon som er talende her;

«Vi gjør Hadeland tryggere»

Jakob Ruud
Adm. direktør

ANSATTE

ADMINISTRASJON

Jakob Ruud
administrerende direktør

Anne Berit S. Svartaas
administrasjonssekretær

PRIVAT-MARKED

Trond Myrvang
senior kunderådgiver, privat

Hanne Thoen
kunderådgiver, privat

Jane Johansen
kunderådgiver, privat

NÆRINGS-LIVSMARKED

Kjetil Skaufel
senior kunderådgiver, privat

Laila Prytz
senior kunderådgiver, næringsliv

Martine Sønsteby
kunderådgiver, næringsliv

LANDBRUKS-MARKED

Inger Knoph Tingelstad
landbruksassurandør, landbruk

Knut Magnus Lund
senior kunderådgiver, landbruk

VÅRE MARKEDSOMRÅDER

Vi er **tilstede i vårt nærmiljø**, og er **eid av våre kunder**.
Fra vårt kontor i Gran representerer vi Gjensidige innen
forsikring og sparing.

Vi tilbyr alle type forsikringer, og hjelper deg med å velge riktige forsikring.

PRIVATMARKEDET

Komplette løsninger innen person- og skadeforsikring samt pensjon og bank.

Våre rådgivere i privatmarkedet er:

Trond Myrvang, senior kunderådgiver

Jane Johansen, kunderådgiver

Hanne Thoen, kunderådgiver

NÆRINGSLIVSMARKEDET

Fullsortimentsleverandør til næringslivskunder.

Våre rådgivere på næringsliv er:

Laila Prytz, senior kunderådgiver

Martine Sønsteby, kunderådgiver

LANDBRUKSMARKEDET

Vi tilbyr alle forsikringer i tilknytning til landbrukseiendommer og drift av disse.

Våre rådgivere innen landbruk er:

Inger Knoph Tingelstad, landbruksassurandør

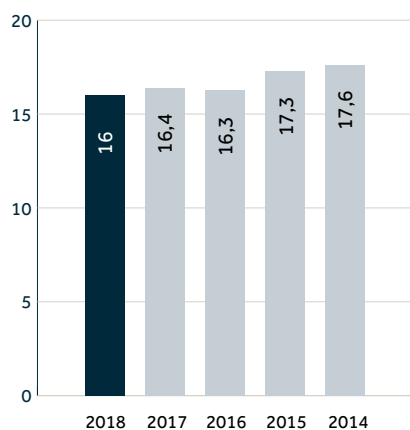
Knut Magnus Lund, senior kunderådgiver

HOVEDPOSTER I ÅRETS REGNSKAP / NØKKELTALL

Tall i tusen kroner	2018	2017
Teknisk regnskap for skadeforsikring		
Forfalt premie for egen regning	15 487 851	16 452 656
Premieinntekt for egen regning	16 006 098	16 415 627
Erstatningskostnader for egen regning	-7 737 753	-4 693 884
Andre forsikringsrelaterte inntekter	9 435 656	9 760 091
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-3 621 386	-4 765 475
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	-10 780 144	-10 003 057
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring	3 302 471	6 713 302
Inntekter fra investeringer	3 377 960	24 704 687
Resultat av ikke teknisk regnskap	3 377 960	24 704 687
Skattekostnad	-1 664 487	-2 502 284
Andre resultatkomponenter	-1 012 815	-1 502 879
Totalresultat	4 003 129	27 412 826
<i>Disponeringer</i>		
Endring i avsetning til naturskadefond	1 194 649	513 479
Endring i avsetning til garantiordning	-172	140 968
Avsatt til utbytte	2 611 232	6 169 964
Aktuarielle gev./tap på pensjon	-1 012 815	-1 502 879
Overført til annen opptjent egenkapital	1 210 235	19 791 294
Overført til brannkassefond	0	2 300 000
Overført til utbyttefond	0	0
Sum disponeringer	4 003 129	27 412 826

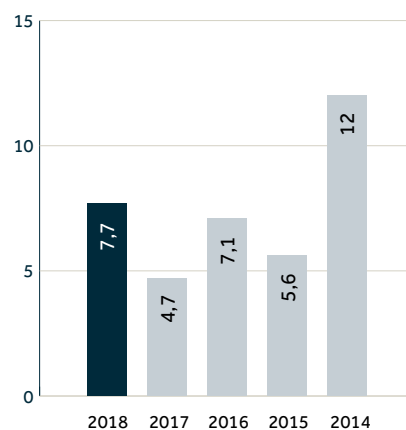
Premieinntekter

NOK mill

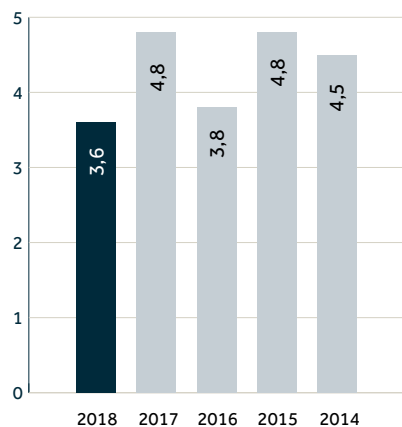
Erstatninger

NOK mill

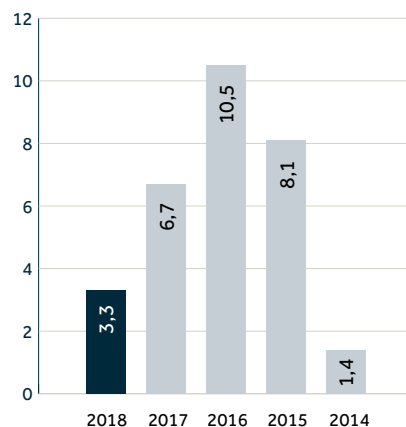
Driftskostnader

NOK mill

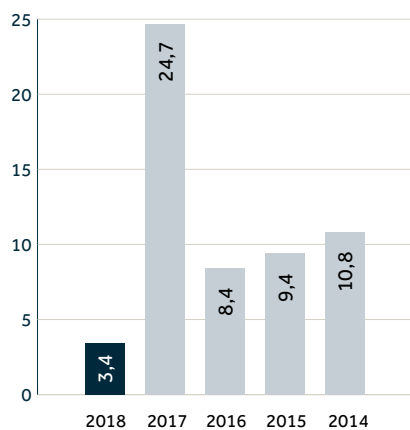
Teknisk regnskap

NOK mill

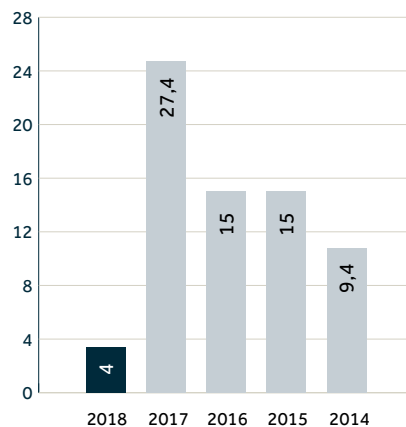
Ikke teknisk regnskap

NOK mill

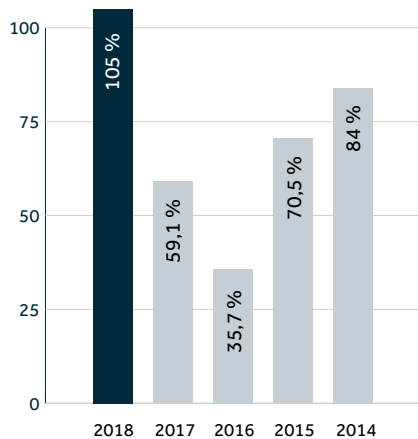
Resultat

NOK mill

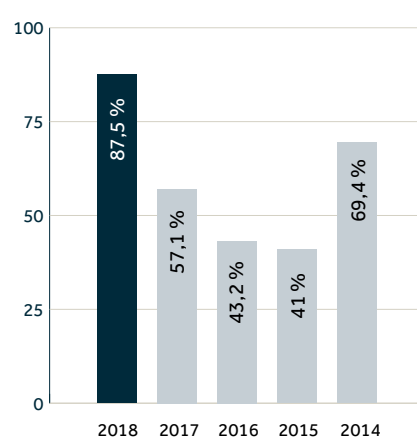
Combined ratio

%

Skadeprosent totalportefølje

%

Tillitsvalgte

STYRET

Jostein Børge leder
(på valg 2018)

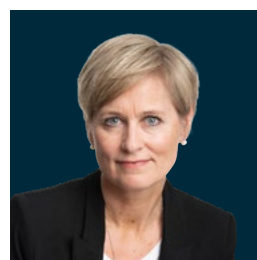
Dagfinn Edvardsen
nestleder (på valg 2018)

Kari Marie Engnæs
(på valg 2018)

Heidi Horn Mossing
(på valg 2019)

Inger Knoph Tingelstad
(på valg 2018)

VARAMEDLEMMER

1. Stine Lunde Lynne
(på valg 2019)

2. Hans Gustav Borch
(på valg 2019)

**Ansattrepresentant
Hanne Thoen**
(på valg 2019)

VARIGFONDET

Jostein Børge
valgt av styret

Kari Marie Engnæs
valgt av styret

Hilde Roen Munkelien
valgt av generalforsamlingen

Jakob Ruud
fast medlem

Gudbrand Tingelstad
valgt av generalforsamlingen

GENERALFORSAMLING

Gran

	På valg
Kari Ballangrud	2019
Erling Lynne	2019
Knut Magnus Lund	2019
Gunnar Gisleberg	2019
Kari Marie Engnes, styremedlem	2021
Marit Staxrud Olerud	2021
Jane Johnsen	2021
Gudbrand Tingelstad	2021

Lunner

Trygve Brandrud	2019
Hilde Roen Munkelien, møteleder	2019
Berit Sunnset	2019
Sigrid Helene Hammer	2019
Johnny Gangsø	2021
Trond Myrvang	2021
Martine Sønsteby	2021

Jevnaker

	På valg
Henrik Brørby	2019
Helge Brørby	2021
Hans Gustav Borch	2021

Varamedlemmer

1. Laila Prytz	2019
2. Marit Nordstoga	2019
3. Bjørg Kværn	2019
4. Øyvind Otto Løvaas	2019
5. Mai Helen Haugan	2019
6. Leif Gunnar Oskarsson	2019

VALGKOMITEEN

	På valg
Kari Sletta	2021
Ole Molden	2020
Iver Stastad	2019

Varamedlemmer

	På valg
1. Kjersti Andresen	2019
2. Sissel Rogneby	2019
3. Mari Bjertnæs	2019

REVISJON

Deloitte

Styrets årsberetning for 2018

VIRKSOMHETENS ART OG HVOR DEN DRIVES

Varig Hadeland Forsikring (VHF), hadde i 2018 sitt 164. driftsår. VHF er et gjensidig lokalt forsikringsselskap med konsesjon for brann og natur i kommunene Jevnaker, Lunner og Gran. Selskapet er eid og styrt av medlemmene. Medlem er enhver som er direkte forsikringstaker i selskapet eller har forsikringsprodukter i Gjensidige Forsikring ASA via VHF. VHF har samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA og representerer Gjensidige Forsikring ASA sine produkter på Hadeland. VHF har i tillegg distribusjonsavtale med Gjensidige Forsikring ASA sitt datterselskap Gjensidige Pensjonsforsikring.

VHF har en egen reassuransavtale, for tiden med Gjensidige Forsikring ASA. Reassuransavtalen er en såkalt excess-loss kontrakt hvor VHF belastes for skader opp til (egen valgt) skadegrense for tiden kr 1 750 000.-.

Det er i dag 15 brannkasser (hvorav 14 Varig-selskaper) som har identiske samarbeidsavtaler med Gjensidige Forsikring ASA. Avtalen med Gjensidige Forsikring ASA er fornyet for 2 år med virkning fra og med januar 2018. Avtalen har opsjon på ett års forlengelse. Selskapene har organisert seg på strategisk og operativt nivå for å forenkle samarbeidet med Gjensidige Forsikring ASA. Selskapenes styreledere og daglige ledere deltar på omgang i diverse utvalg for å dekke de ulike rollene i samarbeidet.

FORTSATT DRIFT

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2018 er satt opp under denne forutsetning.

ARBEIDSMILJØET

Det gjennomføres årlige arbeidsmiljøundersøkelser som viser at arbeidsmiljøet er godt. I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. I 2018 har det totale sykefraværet vært på 1,1 % mot 4,8 % i 2017. Egenmeldinger utgjør 0,7 %. Det har ikke vært ulykker eller uhell knyttet til selskapets virksomhet.

LIKESTILLING

Selskapet ønsker et balansert forhold mellom menn og kvinner. De 10 ansatte, herav 6 kvinner og 4 menn, har utført til sammen 10 årsverk. Bedriftens styre har hatt 5 medlemmer, hvorav tre kvinner.

FORSKNING OG UTVIKLING

Alle medarbeidere oppmuntres til å melde inn forslag til produktforbedringer og konseptforbedringer til Gjensidige. Vi har flere eksempler på at disse innspillene er blitt benyttet. Alle medarbeidere inviteres til å delta aktivt for et godt arbeidsmiljø og gode rutiner i det daglige arbeidet. Medarbeiderne deltar på alt av opplæring og sertifisering som tilbys fra Gjensidige og som er dekkende for de kravene som stilles til rådgivere i bransjene privat, næringsliv og landbruk. Samtlige medarbeidere er involvert i vår strategiske utvikling og deltar aktivt i vårt arbeid som lokal skadeforebygger, samfunnsaktør og rådgiver.

YTRE MILJØ

Vi forurenser i svært liten grad det ytre miljø.

FINANSIELLE RISIKOER

Varig Hadeland Forsikring har plassert midler i forskjellige typer fond samt enkelte plasseringer i eiendommer. Styret har vedtatt og fulgt opp

retningslinjer for kapitalforvaltningen og investeringsstrategien. Midlene plasseres for avkastning på lang sikt og i tråd med kapitalforvaltningsforskriften fastsatt av Finansdepartementet. Administrerende direktør har i tråd med fastsatte retningslinjer og i nært samarbeid med ekstern ekspertise forvaltet midlene. De finansielle risikoene er også grundig gjennomgått i ORSA rapport for 2017.

RESULTAT, INVESTERINGER, FINANSIERING OG LIKVIDITET

Opptjent bruttopremie endte på 21,1 mill. kroner i 2018 mot 21,7 mill. kroner i 2017. Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring viser et overskudd på 3,3 mill. kroner i 2018 mot kr. 6,7 mill. kroner i 2017. Resultatet av brannforretningen isolert viser et resultat på 4,6 mill. kroner i 2018 mot 7 mill. kroner i 2017.

Resultatet av provisjonsforretningen isolert viser et negativt resultat på 1,3 mill. kroner i 2018 mot negativt resultat på 0,2 mill. kroner i 2017. Den negative utviklingen i agenturvirksomheten er et resultat av reduserte provisjoner fra de siste forhandlingene med Gjensidige Forsikring ASA.

Erstatningskostnadene ble på 7,7 mill. kroner i 2018 mot 4,7 mill. kroner i 2017.

Resultat av ikke-teknisk regnskap viser et overskudd på 3,4 mill. kroner i 2018 mot et overskudd på 24,7 mill. kroner i 2017.

2018 var et krevende år for hele forsikringsbransjen og for Varig Hadeland Forsikring. En lang kald vinter med en påfølgende sommer med ekstrem tørke har ført til store skadeutbetalinger på mange produktområder. VHF fikk selskapets største brann noensinne da et helt gårdsbruk i Lunner brant ned.

I mai 2018 besluttet Generalforsamlingen å utbetale 3 mill. kroner i ekstraordinært utbytte med skadeforebyggende formål. Hensikten ble da å dele ut skadeforebyggende produkter til våre eiere. Dette tiltaket ble satt i gang i midten av oktober og avsluttet 28. februar 2019. Dette førte til stort besøk på kontoret og gav oss en god mulighet til å profilere vårt nye navn og vår lokale forankring. Responsen på vårt nye navn oppleves som positiv.

Av totalkapitalen på 234 mill. kroner utgjør egenkapitalen 189 mill. kroner (81 %). Selskapets finansielle stilling og likviditet er svært god.

Styret har fulgt opp inntekts- og kostnadsutviklingen gjennom året. Styret kjenner ellers ikke til forhold som er av viktighet for å bedømme selskapets stilling og resultat som ikke framgår av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Varig Hadeland Forsikring sine eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

VARIGFONDET

Varigfondet ble etablert i 2014 og hadde sin første tildeling i 2015. Sum gavetildelinger er som følger:

2015	kr 3 mill.
2016	kr 2 mill.
2017	kr 2 mill.
2018	kr 2 mill.
2019	kr 2 mill.
Tot.	kr 11 mill.

Tildelingen av gavene har skjedd under felles arrangementer hvert år hvor den første var under Fremtidsgallaen ved vårt 160 års jubileum. Deretter har tildelingene foregått på Hadeland Folkemuseum, Halvdanshaugen, i juni hvert år.

UTSIKTER FREMOVER

Inntjeningsforventningen innen forsikring er nøkternt optimistisk. Selskapet har relativt god inntjening på egen brannforretning, grunnet lavere skadeutbetalinger enn bransjen for øvrig, mens agenturvirksheten for Gjensidige har negativ utvikling og vil få negativt resultat.

Det er grunn til å anta at rentenivå vil stige svakt og at avkastning på investert kapital vil svinge mer etter en nær kontinuerlig oppgang siden finanskrisen. Varig Hadeland Forsikring står sterkt rustet i konkurransen. Hovedårsaken til dette er selskapets solide økonomi, sterke merkenavn og ikke minst de ansattes kompetanse og gode relasjoner i markedet. Markedstrender og nye måter å distribuere finansielle tjenester på vil stille økte krav til fleksibilitet og omstillingsevne.

Digitalisering, automatisering og sentralisering samt en kortere løpetid på avtalen med Gjensidige er utfordrende for oss som liten aktør i bransjen. Dette har satt i gang et felles strategiprojekt blant brannkassene med mål om å forbedre egne forretningsområder samt finne nye. Selskapet deltar aktivt i dette prosjektet med styreleder og daglig leder.

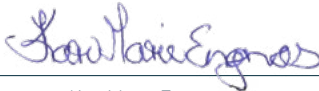
Forslag til resultatdisponering for året 2018

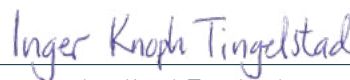
	2018	2017
Årsresultat	4 003 130	513 479
Endringer i naturskadefond	1 194 649	513 479
Endringer i avs. skadefors. selsk. gar. ordning	-172	140 968
Anvendelse aktuariell gevinst	-1 012 815	-1 502 879
Nette avsetning utbytte	2 611 232	6 169 964
Overføringer fra Fond skadeforeb. formål	0	-3 222 000
Overføringer fra Varigfondet	0	-3 097 770
Avsetning utdeling fra Varigfondet	0	2 300 000
Fra/til egenkapitalfond	1 210 236	26 111 065
Sum overføringer	4 003 130	27 412 827

Gran 31. desember 2018

27. mars 2019

Dagfinn Edvardsen

Kari Marie Engnæs

Inger Knoph Tingelstad

Heidi Horn Møssing

Jostein Bjørge
Styrets leder

Jakob Ruud
Adm. direktør

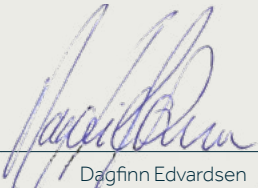
RESULTATREGNSKAP

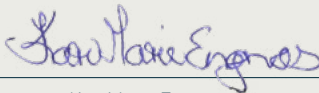
TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING	NOTE	2018	2017
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		21 099 721	21 650 024
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-5 093 623	-5 234 397
Sum premieinntekt for egen regning	4	16 006 098	16 415 627
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	9 435 656	9 760 091
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-22 513 130	-11 784 201
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		14 775 377	7 090 317
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-7 737 753	-4 693 884
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	5	-3 199 105	-4 074 359
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5,6,9	-422 281	-691 115
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-3 621 386	-4 765 475
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	-10 780 144	-10 003 057
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		3 302 472	6 713 302

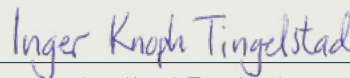
IKKE-TEKNISK REGNSKAP	NOTE	2018	2017
Netto inntekter fra investeringer			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		2 882 455	3 211 103
Netto driftsinntekt fra eiendom	11	320 915	319 935
Verdiendringer på investeringer		-9 440 184	17 012 710
Realisert gevinst og tap på investeringer		10 254 332	4 601 938
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-694 732	-472 208
Sum netto inntekter fra investeringer		3 322 786	24 673 479
Andre inntekter		55 174	31 208
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		3 377 960	24 704 687
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		6 680 432	31 417 990
Skattekostnad	10	-1 664 487	-2 502 284
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER		5 015 945	28 915 706
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		-1 350 421	-2 003 839
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	10	337 606	500 960
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		-1 012 815	-1 502 879
TOTALRESULTAT		4 003 130	27 412 827

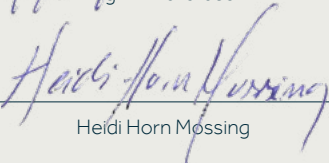
Gran 31. desember 2018

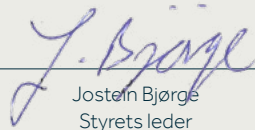
27. mars 2019

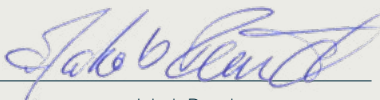

Dagfinn Edvardsen

Kari Marie Engnæs

Inger Knoph Tingelstad

Heidi Horn Møssing

Jostein Bjørge
Styrets leder

Jakob Ruud
Adm. direktør

BALANSE

	NOTE	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom	11	2 242 644	2 249 580
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Utlån og fordringer	14	7 000 000	7 000 000
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	12,13	116 516 367	121 648 283
Rentebærende verdipapirer	12	81 874 496	66 226 657
Utlån og fordringer	12,14	335 082	6 648 197
Andre finansielle eiendeler	12	678 700	678 700
Sum investeringer		208 647 289	204 451 417
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-ikke opptj. brto.premie		0	0
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning	12	15 510 801	3 235 487
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		15 510 801	3 235 487
Fordringer			
Andre fordringer	12	2 507 927	5 982 022
Sum fordringer		2 507 927	5 982 022
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	268 061	399 944
Kasse, bank	12	4 634 131	7 323 908
Eiendeler ved skatt	10	1 384 762	743 097
Pensjonsmidler	9,12	964 205	2 445 417
Sum andre eiendeler		7 251 159	10 912 365
SUM EIENDELER		233 917 175	224 581 292

	NOTE	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond		23 570 420	22 375 771
Avsetning til garantiordningen		967 240	967 412
Annen opptjent egenkapital		136 498 229	135 275 961
Andre fond		28 000 000	28 000 000
Sum opptjent egenkapital	15	189 035 889	186 619 145
Brutto forsikringsforpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	9 541 027	10 059 274
Brutto erstatningsavsetning	4	20 628 360	7 059 957
Sum brutto forsikringsforpliktelser		30 169 386	17 119 231
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	544 887	454 355
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	1 909 339	2 393 005
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	2 263 653	3 288 500
Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser	12	4 717 879	6 135 860
Forpliktelser			
Avsatt ikke betalt utbytte		2 780 305	5 908 000
Andre forpliktelser	16	6 448 317	8 051 606
Sum forpliktelser		9 228 622	13 959 606
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	12	765 399	747 451
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		233 917 175	224 581 292

KONTANTSTRØMANALYSE

KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	2018	2017
Innbetalte premier direkte forsikring	20 581 474	21 687 053
Utbetalte gjenforsikringspremier	-5 093 623	-5 234 397
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-8 944 727	-13 985 897
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	2 500 063	7 113 848
Betalte driftskostnader	-8 820 518	-13 129 363
Netto finansinntekter	2 619 749	3 134 513
Betalte skatter	-2 452 212	-2 614 521
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	390 206	-3 028 764
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.	0	9 629
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	7 014 259	5 314 331
Netto kontantstrøm av rentebærende verdipapirer	-16 715 210	4 661 407
Netto kontantstrøm av eiendom	327 852	326 872
Netto kontantstrøm driftsmidler	-19 999	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-9 393 098	10 312 239
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i.f.m. skadef.byggende fond/andre fond	0	-255 000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	-255 000
Netto kontantstrøm for perioden	-9 002 892	7 028 475
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-9 002 892	7 028 475
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	13 972 105	6 943 630
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	4 969 213	13 972 105
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	335 082	6 648 197
Kontanter og bankinnskudd *	4 634 131	7 323 908
Sum kontanter og kontantekvivalenter	4 969 213	13 972 105
<i>* Herav bundet på skattetrekkskonto</i>	442 597	439 986

EGENKAPITALENDRING

KRONER	Naturskade- fond	Garanti- ordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelses- basert pensjons- forpl./-eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2016	21 862 292	826 444	34 574 770	(6 443 478)	117 111 254	167 931 282
1.1.-31.12.2017						
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER	513 479	140 968			28 261 259	28 915 706
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesba- serte pensjonsordninger				(2 003 839)		(2 003 839)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				500 960		500 960
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(1 502 879)	-	(1 502 879)
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	(1 502 879)	-	(1 502 879)
Totalresultat	513 479	140 968	-	(1 502 879)	28 261 259	27 412 827
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(6 169 964)	(6 169 964)
Til / fra andre fond			(6 574 770)		4 019 770	(2 555 000)
Egenkapital 31.12.2017	22 375 771	967 412	28 000 000	(7 946 357)	143 222 319	186 619 145
1.1.-31.12.2018						
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER	1 194 649	(172)			3 821 468	5 015 945
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelsesba- serte pensjonsordninger				(1 350 421)		(1 350 421)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				337 606		337 606
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(1 012 815)	-	(1 012 815)
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	(1 012 815)	-	(1 012 815)
Totalresultat	1 194 649	(172)	-	(1 012 815)	3 821 468	4 003 130
Reklassifisering utsatt skatt av sikker- hetsavsetning					1 024 847	1 024 847
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte			-		(2 611 232)	(2 611 232)
Til / fra andre fond					-	-
Egenkapital 31.12.2018	23 570 420	967 240	28 000 000	(8 959 172)	145 457 401	189 035 889

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for 2018 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder anvendt

IFRS 15 Inntekt fra kundekontrakter (2014)

Foretaket implementerte IFRS 15 med virkning fra 1. januar 2018. Standarden etablerer prinsipper for å rapportere nyttig informasjon om art, beløp, tidfesting og usikkerhet av inntekter og kontantstrømmer som kommer fra aktuelle kontrakter med kunder. En fem-trinns modell for å avgjøre hvordan og når inntekter innregnes, men den gjelder ikke for innregning av inntekter fra forsikringskontrakter, finansielle eiendeler eller leasing-avtaler, som utgjør hovedsakelig alle foretakets inntektsstrømmer. Øvrige inntektsstrømmer, som for eksempel inntekter fra varesalg, inntekter fra salg og formidling av tjenester fra tredjepart og provisjonsinntekter utgjør en ubetydelig del av inntektene. For disse inntektene er den modifiserte retrospektive metoden med effekter fra første gangs anvendelse innregnet på dagen for implementering og uten omarbeiding av sammenligningstall, benyttet. Den nye standarden har ikke gitt effekter på foretakets finansielle stilling, resultat eller kontantstrømmer.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2018, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskaps-regnskapet. De som kan være relevante for foretaket er angitt nedenfor. Foretaket planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2018. Se for øvrig avsnittet nedenfor om utsatt implementering. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garanti-kontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kreditttap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kreditttap over

eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens ned-skrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikrings-virksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1. januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Hadeland Gjensidige Brannkasse er et forsikringsforetak og har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne rett-til-bruk eiendelene og leieforpliktelsene. Rente-effekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med foretakets øvrige avskrivninger, mens rente-effekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1. januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på foretakets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av foretakets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikjustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller utgifter vil bli presentert separat. IFRS 17 tre i kraft 1. januar 2022. Standarden forventes å påvirke foretakets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp foretaket har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periode-slutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende

brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelatert driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Hadeland Gjensidige Brannkasse i utøvelse av sin virksomhet. Hvis eiendommen brukes både til foretakets egen bruk og som investeringseiendom, klassifiseres eiendommen basert på faktisk bruk av eiendommen.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte foretaket, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivninger

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for innværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom: 10-50 år
- anlegg og utstyr: 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Leasing

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og rentebærende verdipapirer.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdital, som innregnes i resultatet.

Hadeland Gjensidige Brannkasse har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Hadeland Gjensidige Brannkasse har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valuta-eksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbokføres.

Hadeland Gjensidige Brannkasse har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene ansvarlig lån, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettingsmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 12.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrasket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når foretaket har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Avsetninger/Restrukturering

Avsetninger innregnes når foretaket har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliknelsen, og forpliknelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om foretakets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliknelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliknelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliknelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gvinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet

i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Hadeland Gjensidige Brannkasse opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Hadeland Gjensidige Brannkasse ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Hadeland Gjensidige Brannkasse, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

3. RISIKO OG KAPITALSTYRING

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Hadeland Gjensidige Brannkasse. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Hadeland Gjensidige Brannkasse er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Foretaket sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor foretakets kunder, mens finansrisikoen er relatert til foretakets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til foretakets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til foretaket sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Hadeland Gjensidige Brannkasse mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontrakters natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet. Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Hadeland Gjensidige Brannkasse tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadens størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2018 er egenregningen 1.750.000 kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Hadeland Gjensidige Brannkasse eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn av økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Hadeland Gjensidige Brannkasse håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskade-forsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng)

Tall i 1 000 kr	2018	2017
Brannforsikring	197 889	64 756
Naturskadeforsikring	30 916	24 974
Totalt	228 805	89 730

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og foretaket er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Foretakets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at foretakets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til foretakets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for foretaket rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For foretaket er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Foretaket har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for foretaket er 50,2 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 187,2 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 373 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på foretakets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 – Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

tall i 1 000 kr	2018	2017
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	187 278	188 569
Solvenskapitalkrav (SCR)	50 219	61 429
Overskuddskapital	137 059	127 140
Solvensmargin etter Solvency II	373 %	307 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Fallers kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 – Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

tall i 1 000 kr	2018	2017
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	22 599	27 643
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	12 555	15 357
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	23 882	23 810
Minstekapitalkrav (MCR)	23 882	23 810
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	784 %	792 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Foretaket har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 163,7 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Foretaket har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 – Tellende kapital til å møte kravet til kapital

tall i 1 000 kr	2018	2017
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	163 707	166 194
- Kapitalgruppe 2	23 570	22 375
- Kapitalgruppe 3	0	0
Sum basiskapital	187 277	188 569
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	187 277	188 569
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	0	0
Total tellende ansvarlig kapital SCR	187 277	188 569

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for foretaket i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper.

Tabell 4 – Forsikringstekniske avsetninger

tall i 1 000 kr	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	20 628 360	8 481 164	-12 147 196
Premieavsetning for skadeforsikringer	9 541 027	25 878 395	16 337 368
Risikomargin	0	232 022	232 022
Sum forsikringstekniske avsetninger	30 169 386	34 591 581	4 422 195

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene foretaket er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvike virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkravet er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Hadeland Gjensidige Brannkasse. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

tall i 1 000 kr	2018	2017
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	7 962	9 060
Kapitalkrav for markedsrisiko	45 954	57 028
Kapitalkrav for motpartsrisiko	2 341	2 531
Diversifisering	-6 901	-7 840
Basis solvenskapitalkrav	49 356	60 779
Operasjonell risiko	881	651
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	50 237	61 430

Regulatorisk usikkerhet relatert til Solvens II

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til hvordan garantiavsetningen skal behandles i Solvens II. Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Foretaket er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, bør behandles som solvenskapital. Foretaket vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil en endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

Nye skatteregler medfører skatt på sikkerhetsavsetningen som er hensyntatt i kapitalberegningene ved årsskiftet. Dersom foretaket avvikes blir det også skatt på naturskadepkapital, men siden det ikke forventes avvikling av foretaket i overskuelig framtid føres det ingen utsatt skatt relatert til naturskadepkapital.

4. PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	18 061 771	2 519 703	20 581 474
Gjenforsikringsandel	-4 663 149	-430 474	-5 093 623
For egen regning	13 398 622	2 089 229	15 487 851
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	18 576 014	2 523 707	21 099 721
Gjenforsikringsandel	-4 663 149	-430 474	-5 093 623
For egen regning	13 912 865	2 093 233	16 006 098
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-21 614 546	-898 584	-22 513 130
Gjenforsikringsandel	14 775 377	-	14 775 377
For egen regning	-6 839 169	-898 584	-7 737 753
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	22 375 853	1 114 646	23 490 499
Inntruffet tidligere år brutto	-761 307	-216 062	-977 369
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	8 387 696	1 153 331	9 541 027
Brutto erstatningsavsetning	19 036 845	1 591 515	20 628 360

5. KOSTNADER

	2018	2017
Forsikringsrelaterte adm. kostnader		
Avskrivninger og verdiendringer	151 881	149 197
Lønns- og personalkostnader	8 089 738	8 569 481
Honorarer tillitsvalgte	854 000	587 500
IKT-kostnader	333 295	38 931
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	269 625	208 850
Andre kostnader	4 702 991	5 214 573
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-10 780 144	-10 003 057
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-1 952 883	-2 468 205
Avgitt øvrige salgskostnader	-1 246 222	-1 606 154
Sum	422 281	691 116
Salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	1 952 883	2 468 205
Provisjon	0	0
Øvrige salgskostnader	1 246 222	1 606 154
Sum	3 199 105	4 074 359
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse		
Revisjon	196 100	152 550
Attestasjonstjenester	0	0
Revisjon - rådgivning skatt	26 000	26 500
Rådgivning - annen rådgivning	82 525	40 800
Sum	304 625	219 850

6. LØNN OG GODTGJØRELSE

	2018	2017
Gjennomsnittlig antall ansatte	10	11
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	1 222 576	1 194 230
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	176 849	150 846
-Styret		
Jostein Bjørge	240 800	214 200
Inger Knoph Tingelstad	107 800	61 800
Dagfinn Edvardsen	107 800	57 500
Heidi Horn Mossing	107 800	0
Kari Marie Engnæs	110 600	70 300
Hilde Brit Roen Munkelien	33 600	0
Erling Lynne	11 200	0
Hanne Thoen	5 600	0
Stine Lunde Lynne	8 400	0
Berit Oline Sunnset	0	25 000
Christer Løvaas	0	5 000
Knut Magnus Lund	0	2 500
	733 600	436 300
-Valgkomite	36 400	55 000
-Generalforsamling	84 000	30 000

7. ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	10 780 144	10 003 057
Sum andre forsikringsrelaterede driftskostnader	10 780 144	10 003 057

8. TRANSAKSJONER MELLOM HADELAND GJENSIDIGE BRANNKASSE OG GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Til gode hos andre forsikringsselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr. 2.229.908.

Andre forsikringsrelaterede inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2018	2017
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	9 258 081	9 592 486
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	168 787	157 621
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	8 788	9 984
Sum andre forsikringsrelaterede inntekter	9 435 656	9 760 091

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterede administrasjonskostnader.

	2018	2017
Kostnader brannforretningen	1 114 561	1 387 992
Kostnader øvrige tjenester	472 610	115 935

9. PENSJON

Hadeland Gjensidige Brannkasse er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjeneste-pensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Hadeland Gjensidige Brannkasse har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor foretaket betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratreddesalder, forutsatt full opptjeningsstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Hadeland Gjensidige Brannkasse pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,2 prosent (3,1), og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2018/2019 er beregnet til 1,83 prosent (1,93). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 71,74 år (70,74).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Hadeland Gjensidige Brannkasse er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Pensjonsmidlene er høyere enn de beregnede pensjonsforpliktelsene. Imidlertid er bruken av pensjonsmidlene til å betale fremtidige premier begrenset, og det forventes at deler av overfinansieringen vil bli brukt til å øke pensjonsutbetalingene. En økning i forpliktelsene (som for eksempel som følge av rentefritak) vil bli delvis motvirket av en reduksjon i overfinansieringen. Renteoppgang leder til et fall i forpliktelsene som isolert sett kan lede til en økt overfinansiering. Risikofaktorene under må således ses i lys av overfinansieringen.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 2,5 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 2,5 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 12,9 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 9,3 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofeliggende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene. Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 3,9 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere faller forpliktelsen med 3,1 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng faller forpliktelsen med 1,5 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Hadeland Gjensidige Brannkasse er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Foretaket innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av foretaket. En fordelingsnøkkel basert på foretakets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018	Sikret 2017	Usikret 2017	Sum 2017
Antall aktive medlemmer	4	1	5	4	1	5
Antall pensjonister	11	6	17	11	6	17
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	19 248 096	454 356	19 702 452	17 775 829	359 418	18 135 247
Årets pensjonsopptjening	213 999	23 086	237 085	221 712	19 681	241 393
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	40 874	4 409	45 283	42 347	3 759	46 106
Rentekostnad	494 676	11 677	506 353	477 750	9 846	487 596
Aktuarielle gevinster og tap	-1 214 127	61 235	-1 152 892	1 874 726	71 072	1 945 798
Utbetalte ytelser	0	-8 291	-8 291	-1 144 268	-7 909	-1 152 177
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	0	-1 584	-1 584	0	-1 511	-1 511
Virkning av den øvre grense for eiendelen	1 060 467	0	1 060 467	0	0	0
Pr. 31.12	19 843 985	544 888	20 388 873	19 248 096	454 356	19 702 452
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	19 843 985	544 888	20 388 873	19 248 096	454 356	19 702 452
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-20 808 190	0	-20 808 190	-21 693 513	0	-21 693 513
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-964 205	544 888	-419 317	-2 445 417	454 356	-1 991 061
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	21 693 513	0	21 693 513	22 273 515	0	22 273 515
Renteinntekt	557 523	0	557 523	622 307	0	622 307
Avkastning ut over renteinntekt	-1 442 847	0	-1 442 847	-58 041	0	-58 041
Bidrag fra arbeidsgiver	0	1 584	1 584	0	1 511	1 511
Utbetalte ytelser	0	0	0	-1 144 268	0	-1 144 268
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	0	-1 584	-1 584		-1 511	-1 511
Pr. 31.12	20 808 189	0	20 808 189	21 693 513	0	21 693 513
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	213 999	23 086	237 085	221 712	19 681	241 393
Rentekostnad	494 676	11 677	506 353	477 750	9 846	487 596
Renteinntekt	-557 523	0	-557 523	-622 307	0	-622 307
Arbeidsgiveravgift	40 874	4 409	45 283	42 347	3 759	46 106
Pensjonskostnad	192 026	39 172	231 198	119 502	33 286	152 788
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	192 026	39 172	231 198	119 502	33 286	152 788

	Sum 2018	Sum 2017
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader		
Akkumulert beløp pr. 01.01.	10 595 147	8 591 308
Avkastningen på pensjonsmidler	1 442 847	58 041
Endringer i demografiske forutsetninger	-709 583	677 998
Endringer i økonomiske forutsetninger	-443 310	1 267 800
Virkningen av den øvre grensen for eiendelen	1 060 467	
Akkumulert beløp pr. 31.12.	11 945 568	10 595 147
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,98 %	2,57 %
Lønnsregulering	3,20 %	3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,20 %	3,10 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
Øvrige spesifikasjoner		
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	205 294	246 315
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	81 280	99 674
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	81 361	99 774
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	0	0

Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2018	Endring i pensjonsforpliktelse 2017
Sensitivitet		
10 % økt dødelighet	-3,90 %	-4,10 %
10 % redusert dødelighet	3,00 %	3,00 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-9,30 %	-9,90 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	12,90 %	12,20 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	3,20 %	3,30 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	-3,00 %	-2,80 %
+ 1 %-poeng G-regulering	-1,20 %	-1,20 %
- 1 %-poeng G-regulering	0,70 %	1,00 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	11,30 %	9,90 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
Verdsettelseshierarki 2018	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	-	1 227 683	-	1 227 683
Obligasjoner	-	19 122 726	-	19 122 726
Derivater	-	457 780	-	457 780
Sum	-	20 808 189	-	20 808 189

Verdsettelseshierarki 2017	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM pr. 31.12.2017
Aksjer og andeler	-	2 711 689	-	2 711 689
Obligasjoner	-	17 246 343	-	17 246 343
Derivater	-	976 208	-	976 208
Bank	-	759 273	-	759 273
Sum	-	21 693 513	-	21 693 513

10. SKATT

	2018	2017
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		
Driftsmidler	-6 104 878	-6 276 166
Pensjonsforpliktelse	419 318	1 991 062
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-5 685 560	-4 285 104
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultatet	-5 685 560	-4 285 104
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	146 511	1 312 716
Fremførbart underskudd	0	0
Netto midlertidige forskjeller	-5 539 049	-2 972 388
Utsatt skattefordel	1 384 762	743 097
Utsatt skatt knyttet til avvikling av sikkerhetsavsetning		
Reklassifisert sikkerhetsavsetning mvf 01.01.2016. Reklassifisert skattefri de mvf 01.01.2018	0	3 093 320
Reklassifisering av sikkerhetsavsetning med virkning fra 01.01.2016. Inntektsført 1/10 2018	9 054 612	10 060 680
Utsatt skatt	-2 263 653	-3 288 500
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) direkte mot egenkapitalen	1 362 453	500 960
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) over resultatet	304 059	-100 687
Endring balanseført utsatt skatt/utsatt skattefordel	1 666 512	400 273
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	6 680 432	31 417 990
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	-1 350 421	-2 003 839
Endring i andre midlertidige forskjeller	1 400 456	1 941 471
Permanente forskjeller		
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-10 240 386	-4 257 627
Netto verdiendring finansielle omløpsmidler	9 440 184	-17 012 710
Aksjeutbytte og avkastning etter fritaksmetoden	-522 203	-150 229
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	15 666	4 507
Inntektsføring 10 % av sikkerhetsavsetning	1 006 068	0
Andre permanente forskjeller	315 272	-1 316 897
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt	0	0
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-157	-236
Skattepliktig inntekt	6 744 911	8 622 430

	2018	2017
Spesifikasjon av betalbar skatt		
Betalbar skatt av inntekt	1 686 228	2 155 607
Betalbar skatt av formue	223 111	237 398
Betalbar skatt i balansen	1 909 339	2 393 005
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	1 686 228	2 155 607
Formuesskatt	223 111	237 398
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel	-304 059	100 687
Korreksjon tidligere år	59 207	8 592
Skattekostnad i regnskapet	1 664 487	2 502 284
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	1 664 487	2 502 284
Skatt av resultat før skattekostnad	1 670 108	7 854 497
Forsk. mellom årets skattekostn.og 25 % av res.før skatt	-5 621	-5 352 213
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	-291 551	85 095
Skatt av permanente forskjeller	3 651	-5 683 238
Skatt av rentegodtgjørelse/rentekostnad på ilignet skatt	-39	-59
Formuesskatt	223 111	237 398
Korreksjon tidligere år	59 207	8 592
Sum differanse	-5 621	-5 352 213

Endringer i skattereglene for forsikringsforetak

Skattemessig fradrag for forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikringsforetak begrenses med virkning fra 2018 til avsetninger for sannsynlige fremtidige kostnader knyttet til forsikringsforpliktelser. Det gis dermed ikke lenger skattemessig fradrag for avsetninger til naturskadekapital og garantiordningen for skadeforsikring. Det er gitt en overgangsordning hvorved avsetningene til naturskadekapitalen og garantiordningen for skadeforsikring per 1.1.2018 skattemessig kan settes på en egen konto som kommer til beskatning først ved avvikling av skadeforsikringsvirksomheten. Det avsettes ikke utsatt skatt på naturskadekapital og avsetning til garantiordningen for skadeforsikring (Norge) i samsvar med Årsregnskapsforskriftens § 3-4.

De skattemessige forsikringstekniske avsetningene blir redusert i 2018, hovedsakelig ved at den tidligere sikkerhetsavsetningen ikke lenger inngår i disse. En overgangsregel gir imidlertid foretaket anledning til å fordele den skattemessige inntektsføringen av denne reduksjonen lineært over 10 år, første gang i 2018. Det aktuelle beløpet som fordeles er 10.060.680 kroner.

11. EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.17	1 247 516	9 914 118
Tilgang i året		
Utrangert	-26 668	
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.17	1 220 848	9 914 118
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.17	-698 376	-7 657 601
Årets ordinære avskrivninger	-149 196	-6 937
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert	26 668	
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.17	-820 904	-7 664 538
Bokført verdi 31.12.17	399 944	2 249 580
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år
	Anlegg og utstyr	Eierbenyttet eiendom
Anskaffelseskost pr. 01.01.18	1 220 848	9 914 118
Tilgang i året	19 999	
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.18	1 240 847	9 914 118
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.18	-820 904	-7 664 538
Årets ordinære avskrivninger	-151 882	-6 937
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.18	-972 786	-7 671 475
Bokført verdi 31.12.18	268 061	2 242 643
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år
	2018	2017
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	11 600 000	11 600 000
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	2 242 643	2 249 580
Merverdi utover balanseført verdi	9 357 357	9 350 420

12. FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markeds-transaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdpapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Valutatimer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt å bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert

på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendoms-investeringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontant-strømsanalyser, prismultipler og nylige markeds-transaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Hadeland Gjensidige Brannkasse egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidsutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt rentebærende verdipapirer som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balanseført verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2018	Balanseført verdi 31.12.2017	Virkelig verdi 31.12.2017
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	116 516 367	116 516 367	121 648 283	121 648 283
Rentebærende verdipapirer	81 874 496	81 874 496	66 226 657	66 226 657
Utlån og fordringer				
Utlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	18 018 728	18 018 728	9 217 509	9 217 509
Andre fordringer	3 027 667	3 027 667	3 867 214	3 867 214
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	0	0	0	0
Kontanter og bankinnskudd	4 969 213	4 969 213	13 972 105	13 972 105
Sum finansielle eiendeler	231 406 471	231 406 471	221 931 768	221 931 768
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Andre forpliktelser	13 946 501	13 946 501	20 095 466	20 095 466
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring	0	0		0
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	765 399	765 399	747 451	747 451
Sum finansielle forpliktelser	14 711 900	14 711 900	20 842 917	20 842 917

	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM
Verdsettelseshierarki 2018				

Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	81 995 874	10 000	34 510 493	116 516 367
Rentebærende verdipapirer	81 874 496			81 874 496

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Utlån		7 000 000		7 000 000

	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM
Verdsettelseshierarki 2017				

Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	84 710 521	10 000	36 927 762	121 648 283
Rentebærende verdipapirer	66 226 657			66 226 657

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Utlån		7 000 000		7 000 000

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2018

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2018	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resul- tatet som relaterer seg til in- strumenter som ennå eies pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	36 927 762	(1 371 385)	8 000 000	(9 045 884)			34 510 493	(1 371 385)
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	36 927 762	(1 371 385)	8 000 000	(9 045 884)	-	-	34 510 493	(1 371 385)

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10% 3 451 049
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10% 0
Sum	3 451 049

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2017

	Pr. 1.1.2017	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2017	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resul- tatet som relaterer seg til in- strumenter som ennå eies pr. 31.12.2017
Aksjer og andeler	32 008 274	7 543 819	(2 624 331)				36 927 762	7 543 819
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	32 008 274	7 543 819	(2 624 331)	-	-	-	36 927 762	7 543 819

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet
Aksjer og andeler	Verdifall på 10% 3 692 776
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10% 0
Sum	3 692 776

13. AKSJER OG ANDELER

Norske aksjer	Organisasjons-nummer	Markedsverdi
BK Forum AS	919864222	10 000
Bryggerikvartalet AS	912977706	7 045 000
DNB Private Equity I ASA	990953155	1 275 435
Hadelandshagen AS	993433055	100 000
HAPRO AS	923971025	50 000
HB Handelseiendom AS	913742648	3 789 602
Holma Næringsbygg AS	914446376	7 503 500
Inkognitogaten 33 A AS	916827784	5 217 600
Karihaugveien AS	915197787	4 641 046
Landbrukets Fagråd Hadeland Ba	911900114	15
Pareto PE II AS	991478523	750 215
Pilestredet Park 7 AS	919838450	4 138 080
Sum norske aksjer		34 520 493

Norske aksjefond	Organisasjons-nummer	Markedsverdi
Alfred Berg Aktiv	965713700	12 878 296
Danske Invest Norge Aksj. Inst 1	981582020	13 264 679
Nordea Norge Verdi	977464811	9 767 918
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	992976675	12 873 107
Sum norske aksjefond		48 784 000

Utenlandske aksjefond	Markedsverdi
AKO Global Long Only UCITS Fund CF1 NOK	3 721 280
AKO Global Long Only UCITS Fund CF1 USD	4 941 275
Equitile Inv F OEIC	2 547 893
RBC Funds (Lux) Global Equity Fokus Fond NOK	2 421 214
RBC Global Equity Focus Fund USD	8 084 313
Veritas Global Focus Fund	11 495 899
Sum utenlandske aksjefond	33 211 874
Sum aksjer og andeler	116 516 367

14. UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	2018	2017
Ansvarlig lån	7 000 000	7 000 000
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost	7 000 000	7 000 000

Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2018	2017
Innskudd hos kreditt-institusjoner	335 082	6 648 197
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	335 082	6 648 197

15. EGENKAPITAL

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen. Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

16. AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSER

	2018	2017
Brannkassefondet gjenstående utbetalinger av vedtatt tildeling	231 081	1 145 766
Årets avsetning for tildeling kommende år	0	2 300 000
Sum avsetning Brannkassefondet	231 081	3 445 766
Andre forpliktelser	6 217 236	4 605 840
Sum andre forpliktelser	6 448 317	8 051 606

17. BETINGEDE FORPLIKTELSER

	2018	2017
Garantier og kommittert kapital	2 334 420	2 334 420
Brutto garantier		
Kommittert kapital, ikke innbetalt	178 200	178 200

18. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har ikke oppstått vesentlige hendelser etter balansedagen.

Deloitte AS
Trondhjemsvegen 3
NO-2821 Gjøvik
Norway

Tel: +47 400 34 100
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Varig Hadeland Forsikring

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Varig Hadeland Forsikrings årsregnskap som viser et overskudd på kr 4 003 130. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret. Medlemmer av Den norske Revisorforening. Organisasjonsnummer: 980 211 282

© Deloitte AS

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Gjøvik, 25. april 2019
Deloitte AS

Rune Olsen
statsautorisert revisor

Definisjoner – faguttrykk

Premie

Premie er den betalingen vi mottar for å dekke en risiko.

Brutto premie

Premie som kommer enten direkte fra våre forsikringstakere, fra forsikringer vi har sammen med andre forsikringsselskaper eller fra risiko vi overtar fra andre selskaper.

Premie til reassurandør

Premie til andre selskaper for at de skal overta deler av store forsikringsrisiki for oss. Vi er ansvarlig for at forsikringstakeren får full erstatning når skaden inntreffer.

Uopptjent premie

Premie som vi har mottatt, men som gjelder risiko neste år.

Endring i uopptjent premie for egen regning

Forskjellen mellom den uopptjente premie ved utgangen av regnskapsåret og den som var uopptjent da regnskapsåret begynte.

Opptjent premie for egen regning

Premie for den delen av forsikringsrisikoen som tilhører regnskapsåret.

Brutto betalte erstatninger

Omfatter direkte erstatninger til egne forsikringstakere og erstatninger på forsikringer overtatt fra andre selskaper.

Reassurandørens andel

Når skaden inntreffer, svarer reassurandørene for en del av erstatningen i forhold til den risiko de har overtatt.

Endring i oppgjorte erstatninger for egen regning

Forskjellen mellom de oppgjorte erstatningene ved utgangen av regnskapsåret og de som ennå var oppgjorte da regnskapsåret begynte.

Erstatninger for egen regning

Erstatninger som er inntruffet tidligere år og virkelig erstatningsbeløp når skaden er ferdig oppgjort.

Provisjon

Som godtgjørelse for salg av forsikringer mottar vi provisjon fra samarbeidende selskaper.

Provisjon fra reassurandører

Provisjon som vi har mottatt fra selskaper hvor vi har reassurert deler av vår risiko.

Ansvarlig kapital

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved beregning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital, tilleggskapital, samt generelle reserveavsetninger med tillegg av uspesifiserte tapsavsetninger i en overgangsperiode.

Solvenskapital

Egenkapital inkl. Naturskadefond, garantifond, sikkerhetsavsetning, reassuranseavsetning og administrasjonsavsetning.

Solvensgrad

Solvenskapital i prosent av premier for egen regning.

Bestandspremie

Totale premieinntekter innenfor brann, spesial, motorvogn og natur.

Forvaltningskapital

Sum eiendeler med tillegg av tapsavsetninger utlån.

Skadereserve

Penger avsatt til skader. Forvaltes på våre vegne av gjensidige forsikring ba.

Skadeprosent

Brannerstatninger målt mot opptjente branninntekter.

Kostnadsandel

Sum driftskostnader i prosent av premier for egen regning.

Vi støtter lokalsamfunnet

Varigfondet ble etablert i 2014. Med fondet støtter vi lag, organisasjoner og aktiviteter som er med på å gjøre Hadeland til et trygt og godt sted å bo

11 000 000,-

Er delt ut til lag og foreninger siden 2015

2 000 000,-

Er delt ut til lag og foreninger i løpet av 2018

53

Hjertestartere har vi plassert ut over hele Hadeland

600

Personer har fått livreddningskurs i løpet av disse fire årene.

Vi gjør Hadeland tryggere!

**VARIG
HADELAND
FORSIKRING**

Storgata 34, 2750 Gran
E-post: varighadeland@gjensidige.no
Telefon: 61 32 72 50

varighadeland.no
facebook.com/VarigHadeland
nyhetsbrev@varighadeland.no

Org.nr. 958 223 382